

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	22.03.2022
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	29.06.2022
Avaldamismärge:	RT I, 12.03.2022, 16

Konsulaarseadus¹

Vastu võetud 20.05.2009

[RT I 2009, 29, 175](#)

jõustumine 01.07.2009

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
25.11.2010	RT I, 09.12.2010, 1	01.01.2011
08.12.2010	RT I, 21.12.2010, 4	01.01.2011
05.12.2012	RT I, 19.12.2012, 3	01.01.2013
26.09.2013	RT I, 09.10.2013, 1	28.10.2013
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016
12.04.2018	RT I, 21.04.2018, 3	01.05.2018
30.01.2019	RT I, 22.02.2019, 2	01.02.2020
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
03.12.2019	RT I, 18.12.2019, 3	28.12.2019
11.12.2019	RT I, 31.12.2019, 1	06.01.2020
15.06.2021	RT I, 08.07.2021, 1	15.07.2021
23.02.2022	RT I, 12.03.2022, 1	22.03.2022

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) Eesti riigi, Eesti kodaniku ning Eesti juriidilise isiku huvide ja õiguste kaitset välisriigis;
- 2) välismaalasele ja välisriigi kodanikule konsulaarteenuse ja konsulaarabi osutamist;
- 3) konsulaarasutuse ülesandeid ja tegutsemise põhimõtteid;
- 4) konsulaarametniku, konsulaarsekretäri ja aukonsuli staatust ning nende õigusi ja kohustusi konsulaarteenuse ja konsulaarabi osutamisel.

[[RT I, 18.12.2019, 3](#)- jõust. 28.12.2019]

(2) Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kellel on kehtiv Eesti elamis luba või elamisõigus Eestis ning kellele on välja antud Eesti välismaalase pass isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel.

(3) Välisriigi kodanik käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik ega välismaalane.

(4) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

- (5) Konsulaarsuhete loomisel ja korraldamisel juhendatakse:
- 1) käesolevast seadusest ja teistest Eesti õigusaktidest;
  - 2) konsulaarsuhete Viini konventsioonist, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtetest ning rahvusvahelisest tavast ja praktikast;
  - 3) Eesti rahvusvahelistest kohustustest.

§ 2. Konsulaarasutus ja konsulaarülesannete täitmine

(1) Konsulaarasutus täidab konsulaarülesandeid konsulaarsuhete Viini konventsiooni artikli 5 kohaselt ning kooskõlas Eesti ja asukohariigi õigusaktidega.

(2) Konsulaarasutus on peakonsulaat, konsulaat ja asekonsulaat.

(3) Aukonsuli juhitud konsulaarasutus ei ole Välisministeeriumi struktuuriüksus. Aukonsuli juhitud konsulaarasutuse võib vajaduse korral nimetada aupeakonsulaadiks, aukonsulaadiks või auasekonsulaadiks.

(4) Konsulaarasutuse avab ja suleb Välisministeerium.

(5) Välisministeeriumi Eestis asuvad struktuuriüksused täidavad konsulaarülesandeid käesoleva seadusega ettenähtud ulatuses.

(6) Eesti Vabariigi suursaatkond ja erimissioon täidavad konsulaarülesandeid vastavalt valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud põhimäärusele.

§ 3. Konsulaarpiirkond

(1) Konsulaarpiirkond on asukohariigi territoorium või selle haldusüksus, mille asukohariigi nõusolekul kinnitab konsulaarasutusele valdkonna eest vastutav minister.

(2) Eesti Vabariigi suursaatkonna ja erimissiooni konsulaarpiirkond on asukohariigi territoorium. Riigis, kus peale Eesti Vabariigi suursaatkonna on ka konsulaarasutus, mis on Välisministeeriumi struktuuriüksus, piirub suursaatkonna konsulaarpiirkond alaga, mis jääb väljapoole konsulaarasutuse konsulaarpiirkonda.

(3) Erakorralistel asjaoludel võib välisesindus täita konsulaarülesandeid väljaspool konsulaarpiirkonda asjaomase riigi välisministeeriumi nõusolekul.

(4) Välisesindus võib täita konsulaarülesandeid välisriigis, kus puudub Eesti Vabariigi välisesindus, asjaomaste riikide välisministeeriumide nõusolekul.

§ 4. Konsulaarasutuse tegevuse kooskõlastamine

(1) Konsulaarasutus, mis on Välisministeeriumi struktuuriüksus, kooskõlastab oma tegevuse Eesti Vabariigi suursaatkonnaga asukohariigis. Kui asukohariigis puudub Eesti Vabariigi suursaatkond, kooskõlastab konsulaarasutus oma tegevuse Välisministeeriumi Eestis asuvate struktuuriüksustega.

(2) Aukonsuli juhitud konsulaarasutus kooskõlastab oma tegevuse Eesti Vabariigi välisesindusega asukohariigis. Kui asukohariigis puudub Eesti Vabariigi välisesindus, kooskõlastab aukonsuli juhitud konsulaarasutus oma tegevuse Välisministeeriumi Eestis asuvate struktuuriüksustega.

§ 5. Konsulaarasutuse sümbolika

Konsulaarasutus kasutab Eesti riigilippu, konsulaarasutuse asukohta tähistavat Eesti suure riigivapiga silti ja Eesti väikese riigivapiga pitsatit.

§ 6. Konsulaarasutuse juht

(1) Konsulaarasutust, mis on Välisministeeriumi struktuuriüksus, juhib peakonsul, konsul või asekonsul. Konsulaarasutust, mis ei ole Välisministeeriumi struktuuriüksus, juhib aupeakonsul, aukonsul või auasekonsul.

(2) Peakonsuli, konsuli ja asekonsuli nimetab konsulaarasutuse juhina ametisse ja kutsub tagasi valdkonna eest vastutav minister välisministri seaduse kohaselt ning kooskõlas konsulaarsuhete Viini konventsiooniga.

(3) Aupeakonsuli, aukonsuli ja auasekonsuli nimetab konsulaarasutuse juhiks ning tema volitused lõpetab valdkonna eest vastutav minister käesoleva seaduse kohaselt.

§ 7. Konsulipatent

(1) Consulipatent on valdkonna eest vastutava ministri antud konsulaarvolikir, mis tõendab Välisministeeriumi struktuuriüksuseks oleva konsulaarasutuse juhi ametisse nimetamist või aukonsuli nimetamist.

(2) Consulipatent antakse konsulaarasutuse juhile pärast tema ametisse nimetamist või aukonsulile pärast nimetamist.

(3) Konsulipatendile märgitakse isiku nimi, tema ametikoha kategooria ja klass ning temale alluva konsulaarasutuse või aukonsuli konsulaarpiirkond ja asukoht.

(4) Konsulipatendi vormi ja andmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 8. Tegutsemisluba

Välisministeerium taotleb konsulaarasutuse juhile asukohariigilt konsulaarsuhete Viini konventsiooni artiklis 12 nimetatud tegutsemisluba (eksekvaatur).

§ 8¹. Vastutus

Konsulaarametniku ja aukonsuli ametikohustuste täitmisel tekkinud kahju suhtes kohaldatakse riigivastutuse seadust. Taotlus konsulaarametniku või aukonsuli tekitatud kahju hüvitamiseks esitatakse Välisministeeriumile. [RT I, 21.12.2010, 4- jõust. 01.01.2011]

2. peatükk KONSULAARAMETNIK JA KONSULAARSEKRETÄR

[RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

§ 9. Konsulaarametnik

(1) Konsulaarametnik on diplomaatilisel ametikohal töötav teenistuja, kellel on konsulaarametniku kutse või erikutse ning kelle kantsler on volitanud täitma konsulaarülesandeid.

(2) Diplomaatilisel ametikohal töötav teenistuja, kes on läbinud konsulaarametniku koolituse teoreetilise osa, kuid kellel ei ole konsulaarametniku kutset ega erikutset, võib täita käesolevas seaduses määratletud konsulaarülesandeid praktika ajal konsulaarametniku juhendamisel. Nimetatud teenistujal on konsulaarametnikule käesoleva seaduse 2., 4. ja 5. peatükis antud õigused ja kohustused.

(3) Välisesinduse diplomaatilisel ametikohal töötav teenistuja, kellel ei ole konsulaarametniku kutset ega erikutset, võib erandkorras anda konsulaarabi käesoleva seaduse 5. peatüki kohaselt, kui välisesinduses ei ole konsulaarametnikku ning teda on selleks kantsler volitanud. Nimetatud teenistuja kooskõlastab konsulaarabi andmise Välisministeeriumi konsulaarosakonnaga.

§ 9¹. Konsulaarsekretär

(1) Konsulaarsekretär on mittediplomaatilisel teenistuskohal töötav teenistuja, kes võib osutada konsulaarteenuseid käesoleva seaduse kohaselt konsulaarametniku juhendamisel.

(2) Konsulaarsekretärile kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 8¹, 12, 13 ja 14 sätestatud. [RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

§ 10. Konsulaarametniku kutse ja erikutse

(1) Konsulaarametniku kutse ja erikutse on konsulaarteenuse ja -abi osutamiseks vajalike teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushinnangute ja hoiakute kogum.

(2) Konsulaarametniku kutse omandamise eelduseks on konsulaarsuhteid reguleerivate välislepingute ja konsulaarvaldkonna õigusaktide tundmine ning oskused ja teadmised konsulaarabi andmise ja konsulaarteenuse osutamise kohta käesoleva seaduse kohaselt.

(3) Konsulaarametniku erikutse omandamise eelduseks on peale eelmises lõikes nimetatu ka juriidiline kõrgharidus.

(4) Konsulaarametniku kutse ja erikutse omandatakse asjakohase koolituse saamise ja eksami sooritamiseega.

§ 11. Konsulaarametniku ja konsulaarsekretäri koolitus

[RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

(1) Konsulaarametniku koolitus koosneb teoreetilisest osast ja praktikast välisesinduses. Konsulaarametniku koolituse eesmärk on konsulaarametniku kutse saamiseks vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Konsulaarsekretäri koolitus koosneb teoreetilisest osast ja vajaduse korral täiendõppest.

(2) Konsulaarametniku ja konsulaarsekretäri koolituse ja eksami korraldamise ning konsulaarametniku kutse andmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

§ 12. Konsulaarteenuste ja konsulaarabi registreerimine

(1) Konsulaarametniku ametitoimingute andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Konsulaarametniku konsulaarteenuse ja konsulaarabi osutamise toimingud registreeritakse ametitoimingute raamatus. Konsulaarametniku ametitoimingute raamatut peetakse digitaalse andmekoguna.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel loodud andmekogu eesmärk on võimaldada konsulaarametnikul osutada konsulaarteenust (edaspidi *teenus*), teha konsulaarabitoimingut (edaspidi *toiming*) ning registreerida teenus ja toiming. Sellel eesmärgil võib töödelda järgmisi isikuandmeid:

1) teenuse või toimingu taotleja isikuandmed, sealhulgas terviseandmed ja biomeetrilised andmed;

2) teenuse või toimingu taotleja sugulase või kontaktisiku või taotlejaga koos elavate perekonnaliikmete isikuandmed;

3) teenuse osutaja isikuandmed.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(3¹) Isiku tuvastamisel ja isikusamasuse kontrollimisel isikut tõendavate dokumentide seaduse § 15⁵tähenduses võib töödelda isiku identiteediandmeid, mis on kantud konsulaarametniku ametitoimingute andmekogusse.
[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

(4) Konsulaarametniku ametitoimingute andmekogu vastutav töötleja on Välisministeerium.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(5) Konsulaarametniku ametitoimingute andmekogus sisalduvate andmete säilitamise tähtaeg sätestatakse andmekogu põhimääruses.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(6) Isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise eesmärgil töödeldavad biomeetrilised andmed kustutatakse andmekogust viivitamata pärast võrdlusuuringu tegemist.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

§ 12¹. Automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekogu

(1) Automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekogu (edaspidi *andmekogu ABIS*) on elektrooniline andmekogu, mille eesmärk käesoleva seaduse tähenduses on töödelda konsulaarteenuse osutamisel võetud biomeetrilisi andmeid isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud menetlustes võib isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks töödelda isikut tõendavate dokumentide seaduse, kodakondsuse seaduse, kriminaalmenetluse seadustiku, vangistusseaduse, välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse, välismaalaste seaduse, väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning vääртеomenetluse seadustiku alusel andmekogusse ABIS kantud andmeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud seaduste alusel andmekogusse ABIS kantud andmeid võib töödelda avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamise eesmärgil isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks üksnes juhul, kui isikut ei ole võimalik tuvastada või tema isikusamasust kontrollida käesoleva seaduse alusel andmekogusse ABIS kantud andmete alusel.

(4) Andmekogusse ABIS kantud andmete töötlemisele kohaldatakse isikut tõendavate dokumentide seaduse §-s 15⁵sätestatut.

(5) Andmekogu ABIS asutab ja selle põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(6) Andmekogu ABIS vastutavad töötlejad on Politsei- ja Piirivalveamet ning Välisministeerium. Volitatud töötleja määratakse kindlaks andmekogu põhimääruses.

(7) Andmekogusse ABIS kantavate andmete koosseis ja nende säilitamise tähtaeg nähakse ette andmekogu põhimääruses.

(8) Andmekogusse ABIS sisalduvad andmed on juurdepääsupiiranguga ning on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

§ 13. Teenistuslik järelevalve

Valdkonna eest vastutav minister teostab teenistuslikku järelevalvet konsulaarteenuse ja konsulaarabi osutamisel antud haldusakti ja konsulaartoimingu õiguspärasuse üle või teeb selle ülesandeks Välisministeeriumi kantslerile.

§ 14. Arhiveerimine

Konsulaarametniku konsulaarülesannete täitmise käigus loodud või saadud arhivaale säilitatakse arhiiviseaduse kohaselt.

3. peatükk AUKONSUL

§ 15. Aukonsul ja tema pädevus

(1) Aukonsul on oma pädevuse piires konsulaarülesandeid täitev ametiisik, kelle valdkonna eest vastutav minister nimetab tähtajaliselt või määramata ajaks. Iga aukonsuli pädevuse määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

[RT I, 21.12.2010, 4- jõust. 01.01.2011]

- (2) Aukonsulina käsitatakse käesolevas seaduses ka aupeakonsulit ja auasekonsulit.
- (3) Aukonsul võib olla välisriigi kodanik.
- (4) Aukonsul ei ole välisriigis.
- (5) Aukonsul ei või ilma valdkonna eest vastutava ministri nõusolekuta täita teise riigi aukonsuli ülesandeid.
- (6) Aukonsul annab nimetamisel järgmise kirjaliku ametivande: «Töotan kohusetundlikult ja Eesti seadusi järgides täpselt täita ülesandeid, milleks mulle usaldatud amet mind kohustab.»
- (7) Aukonsul ei saa oma ülesannete täitmise eest Eesti riigilt töötasu.

§ 16. Aukonsuli tegevuse korraldamine

Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega aukonsuliks kandideerimisel esitatavate dokumentide loetelu, aukonsuli kandidaadiks tunnistamise ja aukonsuli nimetamise, aukonsuli konsulaarasutuse juhiks nimetamise ning volituste lõppemise korra.

§ 17. Aukonsulikandidaadile esitatavad nõuded

(1) Aukonsulikandidaadiks (edaspidi *kandidaat*) võib olla asukohariigi ühiskonnaelus või majandus-, kultuuri- või muus valdkonnas tuntud ja hea mainega isik, kes on võimeline täitma konsulaarülesandeid ning vajaduse korral juhtima konsulaarasutust.

- (2) Kandidaat ei või olla riigiteenistuses, välja arvatud akadeemiline tegevus õppe- või teadusasutuses.

§ 18. Aukonsuli konsulaarülesanded ja nende täitmine

(1) Aukonsul täidab käesoleva seaduse ja konsulaarsuhete Viini konventsiooni kohaselt konsulaarülesandeid valdkonna eest vastutava ministri määratud ulatuses ning Välisministeeriumi Eestis asuvate struktuuriüksuste ja asukohariigis asuva välisesinduse juhiseid järgides.

(2) Valdkonna eest vastutava ministri määratud isik teostab järelevalvet aukonsuli konsulaarteenuse osutamisel antud akti ja konsulaartoimingu õiguspärasuse üle.

(3) Aukonsul esitab Välisministeeriumile konsulaarteenuse ja konsulaarabi osutamisel tehtud toimingute ning muude konsulaarülesannete täitmise kohta aruande Välisministeeriumi juhiste kohaselt.

(4) Aukonsuli konsulaarülesannete täitmise käigus loodud või saadud arhivaale säilitatakse arhiiviseaduse kohaselt.

§ 19. Aukonsuli haldusülesanded

- (1) Aukonsuli juhitaval konsulaarasutusel on iseseisev asjaajamine ja teenustasude arvestus.

(2) Aukonsul katab konsulaarasutuse kulud.

(3) Aukonsul kehtestab tema juhitava konsulaarasutuse töökorralduse ning tagab väärika teeninduse. Valdonna eest vastutava ministri nõudmise korral on aukonsul kohustatud oma kulul võimaldama eestikeelse asjaajamise.

(4) Aukonsul tagab, et Välisministeeriumile on antud teada konsulaarasutuse õiged kontaktandmed ja lahtiolekuajad, ning kooskõlastab Välisministeeriumiga konsulaarasutuse asukoha muutmise.

§ 20. Välisministeeriumi kohustused

(1) Välisministeerium korraldab konsulaarasutuse sümboolika tellimise ja saatmise aukonsulile ja konsulaararhiivi üleandmise Välisministeeriumi määratud isikule ning vajaduse korral kannab diplomaatilise posti kulud.

(2) Välisministeerium võib aukonsuli kasutusse anda tema juhitava konsulaarasutuse tegevuseks vajalikku vara.

(3) Välisministeerium annab aukonsulile konsulaarülesannete õiguspäraseks täitmiseks vajalikku teavet ja suuniseid.

§ 21. Aukonsuli äraolek

(1) Kui aukonsul lahkub konsulaarpiirkonnast või ei saa muul põhjusel ajutiselt täita temale pandud ülesandeid, teatab ta sellest viivitamata Välisministeeriumi pädevale ametnikule.

(2) Aukonsuli äraolekul konsulaarteenust ja konsulaarabi ei osutata.

§ 22. Aukonsuli volituste peatamine ja taastamine

Aukonsuli volitused peatab ja taastab valdkonna eest vastutav minister aukonsuli avalduse alusel. Volitused peatatakse kuni viieks aastaks.

§ 23. Aukonsuli tähtjaliste volituste pikendamine

Aukonsuli tähtjalisi volitusi pikendatakse valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga.

§ 24. Aukonsuli volituste lõppemine

(1) Aukonsuli volitused lõpevad:

- 1) konsulipatendi kehtetuks tunnistamisega;
- 2) volituste tähtaja lõppemisega või
- 3) aukonsuli surmaga.

(2) Valdonna eest vastutav minister tunnistab konsulipatendi käskkirjaga kehtetuks, kui:

- 1) aukonsul esitab sellekohase avalduse;
- 2) seda taotleb konsulaarasutuse asukohariik;
- 3) aukonsul on kaotanud usalduse;
- 4) aukonsul ei ole valdkonna eest vastutava ministri hinnangul võimeline täitma temale pandud ülesandeid;
- 5) aukonsuli suhtes on kriminaalasjas jõustunud süüdimõistev kohtuotsus;
- 6) muutub aukonsuli nimi, tema ametikoha klass, konsulaarasutuse piirkond või asukoht;
- 7) volituste peatamisest on möödunud viis aastat ning neid ei ole taastatud või
- 8) vajadus aukonsuli järele on ära langenud.

(3) Välisministeerium teatab aukonsuli volituste lõppemisest aukonsulile ja konsulaarasutuse asukohariigile.

§ 25. Aukonsuli kohustused volituste peatamise ja lõppemise korral

Volituste peatamise või lõppemise korral annab aukonsul Välisministeeriumi määratud isikule üle konsulaarasutuse asjaajamise, sealhulgas konsulaararhiivi, sümboolika ning konsulaarasutusele kasutada antud vara.

4. peatükk KONSULAARTEENUSE OSUTAMINE

§ 26. Konsulaarteenus

(1) Konsulaarteenus on avalik teenus, mida konsulaarametnik, konsulaarsekretär ja aukonsul osutavad õigusaktide kohaselt.

[RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

(2) Konsulaarsekretär võib osutada käesoleva seaduse § 27 lõigetes 2 ja 3, § 33 lõike 1 punktides 3 ja 4, § 34 lõikes 1, § 35 lõikes 2, § 37 lõikes 1, § 38 lõigetes 1 ja 2, § 47 lõikes 2, § 47¹ lõikes 3 ning § 48 lõikes 2 nimetatud konsulaarteenuseid. Konsulaarsekretäri pädevus konsulaarteenuste osutamisel määratakse tema ametijuhendi või töölepinguga.
[RT I, 18.12.2019, 3- jõust. 28.12.2019]

§ 27. Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse väljaandmise taotluse edastamine ning passi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse väljastamine

(1) Konsulaarametnik edastab Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse väljaandmise taotluse menetlusse võtmiseks Politsei- ja Piirivalveametile isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Konsulaarametnik või aukonsul väljastab Eesti kodaniku passi välisriigis viibivale Eesti kodanikule isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

(3) Konsulaarametnik või aukonsul väljastab isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse välisriigis viibivale Eesti kodanikule isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt. Nende aukonsulite loetelu, kellel on õigus väljastada isikutunnistus ja digitaalne isikutunnistus, kehtestatakse valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga kooskõlastatult valdkonna eest vastutava ministriga.
[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud teises lauses lause keskel sõna „välisministri” ja lause lõpus sõna „siseministriga” sõnadega „valdkonna eest vastutav minister” vastavas käändes.]

§ 27¹. Digitaalset tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldavate sertifikaatidega seotud toimingud

(1) Konsulaarametnik taastab isikutunnistusse, elamisloakaardile, digitaalsesse isikutunnistusse ja diplomaatilisse isikutunnistusse kantud peatatud kehtivusega sertifikaadi kehtivuse isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

(2) Konsulaarametnik väljastab välisriigis viibivale isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse ja diplomaatilise isikutunnistuse kasutajale dokumenti kantud sertifikaadi uued turvakoodid.
[RT I, 31.12.2019, 1- jõust. 06.01.2020]

§ 28. Valimisõiguse teostamise korraldamine

Konsulaarametnik või aukonsul korraldab konsulaarpiirkonnas valimisi Riigikogu valimise seaduse ja Euroopa Parlamendi valimise seaduse kohaselt.

§ 29. Rahvahääletuse korraldamine

Konsulaarametnik või aukonsul korraldab rahvahääletuse konsulaarpiirkonnas rahvahääletuse seaduse kohaselt.

§ 30. Tõestamistoiming

(1) Konsulaarametnik võib teha isiku taotlusel tõestamiseseaduse 3. peatüki 2. jaos nimetatud tõestamistoiminguid kinnitamise vormis, kui selle tegemiseks Eesti Vabariigi välisesinduses on põhjendatud vajadus ning toiming on vahetult seotud Eesti kodaniku, Eesti juriidilise isiku või Eestis asuva varaga.

(2) Erikutsega konsulaarametnik võib peale käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatute teha isiku taotlusel tõestamistoiminguid tõestamise vormis, kui selle tegemiseks Eesti Vabariigi välisesinduses on põhjendatud vajadus ning toiming on vahetult seotud Eesti kodaniku, Eesti juriidilise isiku või Eestis asuva varaga. Erikutsega konsulaarametnik võib teha notariaadiseaduse § 29 lõike 3 punktides 1 ja 3 ning § 32 lõike 3 punktis 6 nimetatud toiminguid, samuti tõestada pärimismenetluse algatamise, pärandi vastuvõtmise ja pärandist loobumise avalduse.
[RT I 2010, 38, 231- jõust. 01.07.2010]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2 nimetatud toiminguid tehakse tõestamiseseaduse kohaselt, arvestades järgmisi erisusi:

- 1) tõestamiseseaduse § 2 lõiget 2 ei kohaldata;
- 2) tõestamiseseaduse § 3 lõike 1 punkti 4 ei kohaldata;
- 3) registriseisu tõendeid väljastatakse ja väljatrüki õigsust kinnitatakse juhul, kui konsulaarametnikul on arvatavõrgu kaudu registreeritud juurdepääs;
- 4) notariaadiseaduse § 32 lõike 3 punktis 6 nimetatud toiming tehakse juhul, kui vannutatav on Eesti kodanik;
[RT I 2010, 38, 231- jõust. 01.07.2010]
- 5) surma puhuks tehtavate korralduste ning pärimisega seotud tahteavalduste tõestamisel kohaldatakse täiendavalt pärimiseseaduse vastavaid sätteid.

(3¹) Enne pärimismenetluse algatamise avalduse tõestamist kontrollib konsulaarametnik pärimisregistrist, kas samas pärimisasjas on pärimismenetlus juba algatatud. Kui pärimisregistri andmetel on pärimismenetlus samas pärimisasjas juba algatatud, keeldub konsulaarametnik pärimismenetluse algatamise avalduse tõestamisest. [RT I, 09.10.2013, 1- jõust. 28.10.2013]

(3²) Pärandi vastuvõtmise või pärandist loobumise avaldus edastatakse pärast tõestamist viivitamata pärimismenetlust läbiviivale notarile. Pärimismenetluse algatamise avalduse edastab konsulaarametnik viivitamata avalduse esitaja poolt nimetatud Eesti notarile. [RT I, 09.10.2013, 1- jõust. 28.10.2013]

(4) Konsulaarametnikule kohaldatakse ametisaladuse hoidmise kohustust notariaadiseaduse § 3 kohaselt.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2 nimetatud toimingul on samasugune tähendus kui notariaalsel tõestamistoimingul.

(6) Tõestamistoimingu eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 30¹. Kaugtõestamise toimingud

(1) Eesti Vabariigi välisesinduse ruumides võib teha videosilla vahendusel tõestamiseaduse § 1 lõikes 3¹ nimetatud kaugtõestamise toiminguid.

(2) Kaugtõestamise toimingute tegemiseks tuvastatakse välisesinduses toimingus osaleja isikusamasus.

(3) Kaugtõestamise toimingute tegemise eest tuleb tasuda riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras ja notari tasu notari tasu seaduses sätestatud määras.

(4) Kaugtõestamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 22.02.2019, 2- jõust. 01.02.2020]

§ 31. Tõestamistoiming Välisministeeriumi kooskõlastusel

(1) Erikutseta konsulaarametnik võib teha käesoleva seaduse § 30 lõikes 2 nimetatud tõestamistoimingu erandkorras juhul, kui seda taotleb kirjalikult Eesti kodanik, kes viibib välisriigi kinnipidamisasutuses või kelle tervislik seisund ei võimalda välisriigist lahkuda või pöörduda teenuse saamiseks asukohariigi notari poole. Selline tõestamistoiming kooskõlastatakse Välisministeeriumi konsulaarosakonnaga.

(2) Tõestamistoimingu tegemise ja Välisministeeriumi konsulaarosakonnaga kooskõlastamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Tõestamistoimingu eest Välisministeeriumi kooskõlastusel tuleb tasuda riigilõivu.

§ 32. Tõlketeenuse osutamine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul võib teha tõlke välisriigis või Eestis antud avalikust dokumendist juhul, kui ta valdab piisavalt mõlemat keelt, kui selle tegemiseks on põhjendatud vajadus ning toiming on vahetult seotud Eesti kodaniku, Eesti juriidilise isiku või Eestis asuva varaga.

(2) Tõlketeenuse osutamise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib tõlketeenuse osutamise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 33. Perekonnaseisutoiming

(1) Konsulaarametnik teeb perekonnaseisutoimingute seaduses sätestatud tingimustel ja korras järgmisi perekonnaseisutoiminguid:

- 1) annab abieluvõimetõendeid;
- 2) annab perekonnaseisuandmetest väljavõtteid;
- 3) parandab sama välisesinduse poolt rahvastikuregistrisse kantud perekonnaseisuandmeid;
- 4) teeb andmehõivekandeid välisriigis koostatud perekonnaseisudokumentide alusel.

(2) Abieluvõimetõendi ja perekonnaseisuandmete kinnitatud väljavõtte andmise eest tuleb tasuda riigilõivu. [RT I, 21.12.2010, 4- jõust. 01.01.2011]

§ 34. Juhiloo, rahvusvahelise juhiloo, esmase juhiloo ja duplikaadi väljastamine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul väljastab Eesti juhiloo, rahvusvahelise juhiloo, esmase juhiloo või duplikaadi välisriigis viibivale Eesti kodanikule liikluseaduse kohaselt. [RT I, 19.12.2012, 3- jõust. 01.01.2013]

(2) Juhiloo, rahvusvahelise juhiloo ja esmase juhiloo välisesinduse kaudu väljastamise taotlemisel tuleb tasuda riigilõivu.

[RT I, 19.12.2012, 3- jõust. 01.01.2013]

§ 35. Kodakondsusest vabastamine

(1) Konsulaarametnik edastab püsivalt välisriigis elava Eesti kodaniku Eesti kodakondsusest vabastamise taotluse ja muud nõuetekohased dokumendid menetlusse võtmiseks Politsei- ja Piirivalveametile kodakondsuse seaduse kohaselt.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Konsulaarametnik väljastab kodakondsusest vabastamist taotlenud isikule seadusega ettenähtud dokumendid, võtab tagasi Eesti kodakondsust tõendavad dokumendid ning edastab need Politsei- ja Piirivalveametile kodakondsuse seaduse kohaselt.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 36. Eesti laeva suhtes tehtavad toimingud

(1) Konsulaarametnik registreerib konsulaarpiirkonna sadamasse saabunud Eesti riigilipu all sõitva laeva kapteni teated laeva ja laevapere kohta.

(2) Konsulaarametnik väljastab Eesti laevale ajutise liputunnistuse ning pikendab laevadokumente laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse kohaselt.

(3) Ajutise liputunnistuse väljastamise ja laevadokumentide pikendamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 37. Välisriigis ajutise viibimise ja püsiva elukoha registreerimine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul registreerib välisriigis ajutiselt viibiva või püsivalt elava Eesti kodaniku või välismaalase andmed tema taotlusel.

(1¹) Kui turvalises veebikeskkonnas esitatud taotluses esitatud andmete vastavust kehtestatud nõuetele on kontrollitud automaatselt andmekogude vahendusel, registreeritakse püsiv elukoht konsulaarametniku otsuseta.
[RT I, 12.03.2022, 1- jõust. 22.03.2022]

(2) Välisriigis ajutiselt viibiva või püsivalt elava Eesti kodaniku või välismaalase andmete registreerimise korra ja registreerimistaotluse vormid kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, mis on kooskõlastatud valdkonna eest vastutava ministriga.

[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud lause keskel sõna „välisminister“ ja lause lõpus sõna „regionaalministriga“ sõnadega „valdkonna eest vastutav minister“ vastavas käändes.]

§ 38. Rahvastikuregistritoiming

(1) Konsulaarametnik või aukonsul kannab või edastab välisriigis püsivalt elava Eesti kodaniku või välismaalase andmed Eesti rahvastikuregistrisse rahvastikuregistri seaduse kohaselt.

(2) Konsulaarametnik kontrollib Eesti kodanikule ja välismaalasele konsulaarteenuse osutamisel Eesti rahvastikuregistrisse isiku kohta kantud andmeid ning parandab ja täiendab neid esitatud alusdokumentide põhjal või edastab alusdokumendid või nende kinnitatud ärakirjad kannete parandamiseks ja täiendamiseks Eesti rahvastikuregistrisse rahvastikuregistri seaduse kohaselt.

§ 39. Tõendi andmine

(1) Konsulaarametnik võib anda isiku kirjalikul taotlusel tõendi talle teada olevate asjaolude kohta.

(2) Aukonsul võib põhjendatud vajaduse korral ja isiku kirjalikul taotlusel välja anda tõendi talle teada olevate asjaolude kohta, kooskõlastades tõendi andmise Eesti Vabariigi välisesinduse või Välisministeeriumi konsulaarosakonnaga. Aukonsul vastutab isiklikult tõendi õigsuse eest.

(3) Tõendi andmise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib tõendi andmise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 40. Ametlik kinnitamine

Konsulaarametnik kinnitab ametlikult allkirja, ärakirja, väljatrüki või väljavõtte õigsust haldusmenetluse seaduse kohaselt.

§ 41. Avaliku dokumendi tellimine

- (1) Konsulaarametnik või aukonsul tellib isiku kirjalikul taotlusel avaliku dokumendi Eesti ametiasutuselt.
- (2) Avaliku dokumendi tellimise taotlusel ettenähtud andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega, kui välislepinguga või seaduse alusel ei ole ette nähtud teistsugust korda ja vormi.
- (3) Avaliku dokumendi välisesinduse kaudu tellimise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib avaliku dokumendi tellimise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 42. Avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise tellimine

- (1) Konsulaarametnik või aukonsul tellib isiku kirjalikul taotlusel Eesti ametiasutuselt avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise konventsiooniga ühinemise seaduse kohaselt.
- (2) Avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise tellimise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise tellimise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 43. Avaliku dokumendi legaliseerimine

- (1) Avaliku dokumendi legaliseerimisel kinnitab konsulaarametnik avalikul dokumendil oleva allkirja ja vajaduse korral pitseri või templi ehtsust.
- (2) Konsulaarametnik legaliseerib välisriigis antud avaliku dokumendi, mida kasutatakse Eestis, ja Eestis antud avaliku dokumendi, mida kasutatakse välisriigis.
- (3) Konsulaarametnik legaliseerib avaliku dokumendi, kui tal on sellele allakirjutanud isiku allkirja näidis ja vajaduse korral pitseri- või templinäidis või pädeva asutuse kinnitus, mille põhjal on konsulaarametnik veendunud, et dokumendi väljastanud isik on tegutsenud oma pädevuse piires.
- (4) Konsulaarametnik ei legaliseeri avalikku dokumenti, kui:
  - 1) avalik dokument on võltsitud;
  - 2) välisriigis antud originaaldokument ei ole legaliseeritud rahvusvahelise tavaõiguse kohaselt;
  - 3) avaliku dokumendi sisu ei vasta tõele;
  - 4) avalik dokument on välislepingu kohaselt kehtiv muu tõestuseta;
  - 5) asjaolud viitavad avaliku dokumendi esialgse sisu ebapädevale muutmisele;
  - 6) avalik dokument on rikutud;
  - 7) tähtjaline avalik dokument on kehtetu;
  - 8) on alust arvata, et avaliku dokumendi kinnitanud isikul puudus sellekohane pädevus;
  - 9) avalik dokument on legaliseeritud kasutamiseks teises riigis või
  - 10) avaliku dokumendi on legaliseerinud teine Eesti konsulaarametnik.
- (5) Avaliku dokumendi legaliseerimise korra ja taotluse vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
- (6) Avaliku dokumendi legaliseerimise taotluse läbivaatamise eest tuleb tasuda riigilõivu.

§ 44. Dokumendi edastamine

- (1) Konsulaarametnik või aukonsul edastab isiku kirjalikul taotlusel dokumendi Eesti ametiasutusele või isikule, kui välislepinguga või seaduse alusel ei ole ette nähtud teistsugust korda.
- (2) Dokumendi edastamise taotlusel ettenähtud andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
- (3) Dokumendi edastamise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib dokumendi edastamise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 45. Viisa andmine

Konsulaarametnik menetleb viisataotlust ja annab viisa välismaalaste seaduse ja teiste õigusaktide kohaselt.

§ 46. Viisa andmine välislepingu ja Euroopa Liidu õigusakti kohaselt

Eesti Vabariigi välisesindus võib välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt menetleda ja anda viisa teise Schengeni liikmesriiki sõiduks asukohariigi teadmisel ning tingimusel, et asukohariik ei ole esitanud vastuväiteid. Schengeni liikmesriigi välisesindus võib välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt menetleda viisataotlust ja anda viisa Eestisse sõiduks asukohariigi teadmisel ning tingimusel, et asukohariik ei ole esitanud vastuväiteid.

§ 47. Elamisloa, elamisõiguse ja tööloa taotluse edastamine ning elamisloa ja elamisõigust tõendava dokumendi väljastamine

(1) Konsulaarametnik edastab välisriigi kodaniku elamis- ja tööloa taotluse või elamisõiguse taotluse menetlusse võtmiseks Politsei- ja Piirivalveametile välismaalaste seaduse ja Euroopa Liidu kodaniku seaduse kohaselt.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Konsulaarametnik väljastab elamisloakaardi välismaalaste seaduse või Euroopa Liidu kodaniku seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 47¹. Elamisloakaardi taotluse edastamine ja elamisloakaardi väljastamine

(1) Konsulaarametnik edastab tähtajalist elamisõigust või alalist elamisõigust omava välisriigi kodaniku, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel registreeritud välisriigis, elamisloakaardi taotluse menetlusse võtmiseks Politsei- ja Piirivalveametile välismaalaste seaduse või Euroopa Liidu kodaniku seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

(2) Konsulaarametnik edastab tähtajalist elamisluba või pikaajalise elaniku elamisluba omava välisriigi kodaniku, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel registreeritud välisriigis, elamisloakaardi taotluse menetlusse võtmiseks Politsei- ja Piirivalveametile välismaalaste seaduse või Euroopa Liidu kodaniku seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(3) Konsulaarametnik väljastab elamisloakaardi välisriigis viibivale välisriigi kodanikule isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 48. Digitaalse isikutunnistuse taotluse edastamine ning digitaalse isikutunnistuse väljastamine

(1) Konsulaarametnik edastab välisriigi kodaniku ja välismaalase digitaalse isikutunnistuse väljaandmise taotluse Politsei- ja Piirivalveametile isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Konsulaarametnik väljastab digitaalse isikutunnistuse välisriigis viibivale välisriigi kodanikule ja välismaalasele isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

§ 49. Dokumendi väljastamine ametiabi korras

Konsulaarametnikul või aukonsulil on õigus väljastada ametiabi korras teisi seaduse alusel väljaantud dokumente ja teha vajalikke toiminguid halduskoostöö seaduse kohaselt.

§ 50. Tõendite kogumine ja menetlusdokumentide kättetoimetamine

(1) Konsulaarametnik võib välisriigis Eesti kohtu korraldusel koguda tõendeid menetlusseadustes ettenähtud korras, muu hulgas kuulata üle tunnistajaid, kui see ei ole välisriigi õiguse järgi keelatud. Samuti võib konsulaarametnik Eesti kohtu korraldusel toimetada kätte menetlusdokumente välisriigis, kui see ei ole välisriigi õiguse järgi keelatud.

(2) Tõendi kogumise või kättetoimetamise kohta koostab konsulaarametnik dokumendi ja edastab kohtule.

§ 51. Laeva- ja lennuloa taotlemine

(1) Konsulaarametnik võtab vastu välisriigi õhusõidukile lennuloa saamise taotluse ning edastab selle lennundusseaduse ja riigikaitseaduse kohaselt Eesti asjaomasele ametiasutusele. Vastuse edastab konsulaarametnik välisriigi asutusele.

[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) Konsulaarametnik võtab vastu välisriigi laevale laevaloa saamise taotluse ja edastab selle riigipiiri seaduse kohaselt Eesti pädevale asutusele. Vastuse edastab konsulaarametnik välisriigi asutusele.

5. peatükk

KONSULAARABI ANDMINE

§ 52. Konsulaarabi andmine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul nõustab ja abistab konsulaarpiirkonnas viibivat hädasolijat ühenduse võtmisel perekonna või teiste lähedastega, Eestisse tagasipöördumisel, tema õiguste kaitsmisel ning haiglaravi või muu hädavajaliku korraldamisel.

(2) Hädasolijaks käesoleva seaduse tähenduses on Eesti kodanik, Euroopa Liidu liikmesriigi esindamata kodanik või välismaalane, kes on sattunud ajutisse hädaolukorda õnnetusjuhtumi, haiguse, kuriteo ohvriks langemise või muu asjaolu tõttu ega ole ise võimeline olukorrast välja tulema.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(3) Hädasolijaks ei ole välismaalane, kes on samal ajal asukohariigi kodanik või asukohariigis dokumenteeritud määratlemata kodakondsusega isik või asukohariigi resident.

(4) Kui hädasolijalt on võetud ebaseaduslikult vabadus, teatab konsulaarametnik sellest konsulaarpiirkonna ja Eesti pädevatele asutustele, vahendab hädasolija, tema perekonna, teiste lähedaste ja konsulaarpiirkonna asutuste suhtlemist ning jälgib küsimuse lahendamist konsulaarpiirkonna asutustes.

§ 53. Konsulaarabi andmine Euroopa Liidu liikmesriigi esindamata kodanikule kolmandas riigis [RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(1) Eesti Vabariigi välisesindus annab konsulaarabi seda taotlevale Euroopa Liidu liikmesriigi hädasolevale esindamata kodanikule.

(2) Esindamata on Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik juhul, kui tema kodakondsusjärgsel riigil ei ole kolmandas riigis välisesindust või kui sealsel välisesindusel või aukonsulil ei ole võimalik konkreetsel juhul konsulaarabi anda.

(3) Euroopa Liidu liikmesriigi esindamata kodanikule antakse konsulaarabi samadel tingimustel kui Eesti kodanikule, välja arvatud käesoleva seaduse § 64 lõigetes 3–5 sätestatu.

(4) Konsulaarametnik konsulteerib viivitamata Euroopa Liidu liikmesriigi esindamata kodaniku kodakondsusjärgse riigi välisministeeriumi või välisesindusega, edastades kogu asjakohase teabe, sealhulgas isiku identiteedi ja konsulaarabi võimalike kulude kohta. Kui tegu ei ole kiireloomulise juhtumiga, konsulteeritakse enne abi andmist.

(5) Eesti loovutab Euroopa Liidu liikmesriigi esindamata kodaniku konsulaarabi juhtumi tema kodakondsusjärgsele riigile niipea, kui kodakondsusjärgne riik on teinud asjakohase taotluse ning kinnitanud, et pakub oma kodanikule konsulaarabi.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

§ 54. Konsulaarabi andmine välislepingu kohaselt

Eesti Vabariigi välisesindus võib välislepingu kohaselt anda konsulaarabi välisriigi kodanikule asukohariigi teadmisel ning tingimusel, et asukohariigil ei ole vastuväiteid. Välisriigis, kus Eestil ei ole välisesindust, võib välisriigi välisesindus anda välislepingu kohaselt Eesti kodanikule konsulaarabi asukohariigi teadmisel ning tingimusel, et asukohariigil ei ole vastuväiteid.

§ 55. Abi andmine loodusõnnetuse, katastroofi, terroriakti, sõja ja relvastatud konflikti korral

(1) Välisriigi territooriumil hädasolija elu või julgeolekut ohustava loodusõnnetuse, katastroofi, terroriakti, sõja või relvastatud konflikti korral püüab konsulaarametnik või aukonsul hoida hädasolijaga pidevat sidet ning aidata hädasolijal Eestisse tagasi pöörduda või kriisipiirkonnast lahkuda.

(2) Vajaduse korral korraldab Vabariigi Valitsus Välisministeeriumi ettepanekul hädasolija Eestisse tagasipöördumise või tema kriisipiirkonnast lahkumise.

§ 56. Kuriteo ohvri abistamine

Konsulaarametnik või aukonsul aitab kuriteo ohvriks langenud hädasolijal saada arsti- ja õigusabi. Vajaduse korral vahendab konsulaarametnik või aukonsul hädasolija ja asukohariigi õiguskaitseasutuste suhtlemist.

§ 57. Abi õnnetusjuhtumi ja haiguse korral

(1) Konsulaarametnik või aukonsul korraldab hädasolija vigastusest või haigusest viivitamatu teatamise isiku perekonnale või teistele lähedastele ning Välisministeeriumile.

(2) Kui hädasolija tuleb tema seisundi tõttu tuua Eestisse, nõustab ja abistab konsulaarametnik või aukonsul perekonda või teisi lähedasi selle korraldamisel.

§ 58. Abi surmajuhtumi korral

(1) Konsulaarametnik või aukonsul korraldab Eesti kodaniku või välismaalase surmast viivitamatu teatamise isiku perekonnale või teistele lähedastele ning Välisministeeriumile.

(2) Kui põrm tuleb tuua Eestisse, nõustab ja abistab konsulaarametnik või aukonsul perekonda või teisi lähedasi selle korraldamisel.

§ 59. Põrmu Eestisse saatmine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul pitseerib Eestisse saadetava kirstu või urni seda saatva isiku kirjalikul taotlusel pärast kirstu või urni sisu õiguspärasuses veendumist.

(2) Konsulaarametnik või aukonsul annab urni või kirstu saatvale isikule tõendi, millega kinnitab urni või kirstu pitseerimist.

(3) Urni või kirstu pitseerimise taotlemise tingimused, korra ja tõendi vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Põrmu sisaldava kirstu või urni pitseerimise tõendi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib võtta põrmu sisaldava kirstu või urni pitseerimise tõendi väljastamise eest teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.

§ 60. Piiratud teovõimega isiku huvide kaitsmine

Konsulaarametnik või aukonsul kaitseb konsulaarpiirkonnas viibiva piiratud teovõimega hädasolija õigusi ja seaduslikke huve tema seadusliku esindaja puudumise ajal ilma volituseta.

§ 61. Kinnipeetud ja karistust kandva isiku õiguste kaitse

(1) Konsulaarametnik või aukonsul kohtub konsulaarpiirkonnas kinnipeetud või karistust kandva Eesti kodaniku või välismaalasega tema enda, tema volitatud esindaja, perekonna või teiste lähedaste põhjendatud taotlusel.

(2) Konsulaarametnik või aukonsul esindab kinnipeetud või karistust kandvat Eesti kodanikku või välismaalast konsulaarpiirkonna asutuses tema taotlusel ja põhjendatud juhtudel.

(3) Konsulaarametnik või aukonsul jälgib, et kinnipeetud või karistust kandva Eesti kodaniku või välismaalase põhiõigused oleksid tagatud.

§ 62. Tagasipöördumistunnistuse andmine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul annab Eesti kodanikule tagasipöördumistunnistuse isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

(2) Tagasipöördumistunnistuse andmise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib tagasipöördumistunnistuse andmise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.
[RT I, 31.12.2019, 1- jõust. 06.01.2020]

§ 63. Tagasipöördumise loa andmine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul annab välismaalasele tagasipöördumise loa isikut tõendavate dokumentide seaduse kohaselt.

(2) Tagasipöördumise loa andmise eest tuleb tasuda riigilõivu. Aukonsul võib tagasipöördumise loa andmise eest võtta teenustasu riigilõivuseadusega kehtestatud riigilõivumäära ulatuses.
[RT I, 31.12.2019, 1- jõust. 06.01.2020]

§ 64. Rahalise abi andmine

(1) Konsulaarametnik või aukonsul korraldab tagatise olemasolu korral ja hädasolija kirjaliku avalduse alusel rahalise abi andmist.

(2) Kui tagatis puudub, võib konsulaarametnik anda rahalist abi hädasolija põhjendatud vormikohase taotluse alusel ja Välisministeeriumi kooskõlastusel.

(3) Hädasolijale antud tagatiseta rahaline abi tuleb 90 päeva jooksul rahalise abi saamise kuupäevast arvates riigile tagasi maksta, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3¹) Kui hädasolev Eesti kodanik saab tagatiseta rahalist abi muu Euroopa Liidu liikmesriigi välisesinduses nõukogu direktiivi (EL) 2015/637, mis käsitleb koordineerimis- ja koostöömeetmeid, millega hõlbustatakse liidu esindamata kodanike konsulaarkaitset kolmandates riikides ning tunnistatakse kehtetuks otsus 95/553/EÜ (ELT L 106, 24.04.2015, lk 1–13), kohaselt, peab ta selle Eesti riigile tagasi maksma 90 päeva jooksul tagasimaksmise nõude saamise kuupäevast arvates.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3¹ nimetatud alusel tagatiseta rahalist abi saanud isik ei tagasta raha tähtaja jooksul, teeb valdkonna eest vastutav minister ettekirjutuse selle tagastamiseks. Valdkonna eest vastutava ministri ettekirjutus kuulub sundtäitmisele täitemenetluse seadustiku kohaselt.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(5) Põhjendatud taotluse alusel võib valdkonna eest vastutav minister isiku vabastada talle tagatiseta rahalise abi korras antud raha tagasimaksmisest või tagasimakstavat summat vähendada, kui:

- 1) abisaanu tõendab oma maksejõuetust või
- 2) seda taotleb Eesti riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus.

(6) Konsulaarabi kulude tagasimaksmise korra, tagatiseta rahalise abi taotluse vormi ning konsulaarkaitse kulude tagasimaksmise kohustuse vormi kehtestab **valdkonna eest vastutav ministermäärusega**.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(6¹) Konsulaarkaitset käsitatakse nõukogu direktiivi (EL) 2015/637 tähenduses.
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

(7) Konsulaarametniku otsust tagatiseta rahalise abi andmise või sellest keeldumise kohta ning valdkonna eest vastutava ministri otsust tagasimaksmisest vabastamise või tagastatava summa vähendamise kohta ei saa vaidlustada vaidmenetluse korras.

§ 65. Tagatiseta rahalise abi andmisest keeldumine

Konsulaarametnik võib keelduda tagatiseta rahalise abi andmisest, kui:

- 1) taotleja on teadlikult esitanud valeandmeid, moonutanud või varjanud teavet;
- 2) taotleja ei ole varem saanud rahalist abi kasutanud sihipäraselt või
- 3) taotleja ei ole tagastanud varem saanud rahalist abi valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud korras ja tema suhtes ei ole tehtud otsust rahalise abi tagasimaksmisest vabastamise kohta.

§ 66. Rahalise abi andmine Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikule

[Kehtetu -RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]

6. peatükk VÄLISMINISTEERIUMI EESTIS ASUVATE STRUKTUURIÜKSUSTE KONSULAARÜLESANDED

§ 67. Välisministeeriumi Eestis asuvate struktuuriüksuste konsulaarülesanded

(1) Välisministeeriumi Eestis asuvad struktuuriüksused täidavad oma pädevuse piires järgmisi konsulaarülesandeid:

- 1) abinõude rakendamine Eesti riigi, Eesti kodaniku ja Eesti juriidilise isiku huvide ja õiguste kaitseks välismaal;
- 2) abinõude rakendamine välismaalasele ja välisriigi kodanikule konsulaarteenuste ja konsulaarabi osutamisel välisriigis;
- 3) Eesti kodaniku ja välismaalase välisriigis ajutise viibimise ja püsiva elukoha registreerimine;
- 4) rahvastikuregistritoiming;
- 5) avaliku dokumendi tellimine;
- 6) avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise tellimine;
- 7) avaliku dokumendi legaliseerimine;
- 8) dokumendi edastamine;
- 9) viisa andmine;
- 10) põrmu välisriiki saatmine;
- 11) tagasipöördumistunnistuse väljastamine;
- 12) tagasipöördumise loa andmine;
- 13) laeva- ja lennuloa taotlemine;
- 14) teised õigusaktidest tulenevad konsulaarülesanded.

(2) Välisministeeriumi Eestis asuvad struktuuriüksused osutavad konsulaarteenuseid käesoleva seaduse 4. peatüki kohaselt ja konsulaarabi käesoleva seaduse 5. peatüki kohaselt, arvestades käesoleva peatüki erisusi.

§ 68. Avaliku dokumendi tellimine

Konsulaarametnik tellib isiku kirjalikul taotlusel avaliku dokumendi välisriigi ametiasutuselt, kui see on kooskõlas kahe riigi praktikaga või kui selleks on välisriigi nõusolek.

§ 69. Avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise tellimine

Konsulaarametnik tellib isiku kirjalikul taotlusel avaliku dokumendi tunnistusega (*apostille*'ga) kinnitamise välisriigi ametiasutuselt, kui see on kooskõlas kahe riigi praktikaga või kui selleks on välisriigi nõusolek.

§ 70. Dokumendi edastamine

Konsulaarametnik edastab isiku kirjalikul taotlusel dokumendi välisriigi ametiasutusele või isikule, kui välislepinguga või seaduse alusel ei ole ette nähtud teistsugust korda.

§ 71. Põrmu välisriiki saatmine

Konsulaarametnik pitseerib välisriiki saadetava kirstu või urni seda saatva isiku kirjalikul taotlusel pärast kirstu või urni sisu õiguspärasuses veendumist ning tingimusel, et Eestis puudub sihtriigi välisesindus.

§ 72. Tagasipöördumistunnistuse väljastamine

Konsulaarametnik annab välisriigis viibivale Eesti kodanikule tagasipöördumistunnistuse erandjuhul ja tingimusel, et isikut on võimalik välisriigis tuvastada.

§ 73. Tagasipöördumise loa andmine

Konsulaarametnik annab välisriigis viibivale välismaalasele tagasipöördumise loa erandjuhul ja tingimusel, et isikut on võimalik välisriigis tuvastada.

§ 74. Laeva- ja lennuloa taotlemine

(1) Konsulaarametnik esitab välisriigi pädevale asutusele taotluse, et saada välisriigi õigusaktide kohaselt luba Eesti riiklikku ülesannet täitva laeva sisenemiseks asukohariigi territoriaalvetesse või sadamasse, seal viibimiseks ning sealt väljumiseks.

(2) Konsulaarametnik esitab välisriigi pädevale asutusele taotluse, et saada välisriigi õigusaktide kohaselt luba Eesti riiklikku ülesannet täitva õhusõiduki sisenemiseks asukohariigi õhuruumi, maandumiseks asukohariigi territooriumil, lahkumiseks asukohariigi õhuruumist või asukohariigi territooriumilt ülelennuks.

7. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 75. Perekonnaseisuaktide üleandmine

Välisesindustes enne käesoleva seaduse jõustumist koostatud perekonnaseisuaktide I eksemplarid antakse säilitamiseks üle Siseministeeriumile.

§ 75¹. Enne 2022. aasta 1. juulit võetud biomeetriliste andmete töötlemine

Konsulaarametniku ametitoimingute andmekogusse kantud sõrmejäljekujutised kantakse andmekogusse ABIS hiljemalt 2022. aasta 30. juunil.
[RT I, 08.07.2021, 1- jõust. 15.07.2021]

§ 75². Seaduse § 37 lõike 1¹ rakendamine

Käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ rakendamiseks luuakse rahvastikuregistri tehniline valmisolek 2024. aasta 1. jaanuariks.
[RT I, 12.03.2022, 1- jõust. 22.03.2022]

§ 76.–§ 92.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 93. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2009. aasta 1. juulil.

¹Nõukogu direktiiv (EL) 2015/637, mis käsitleb koordineerimis- ja koostöömeetmeid, millega hõlbustatakse liidu esindamata kodanike konsulaarkaitset kolmandates riikides ning tunnistatakse kehtetuks otsus 95/553/EÜ (ELT L 106, 24.04.2015, lk 1–13).
[RT I, 21.04.2018, 3- jõust. 01.05.2018]